

ARGUMENTAREA

necesității ratificării Protocolului privind modificarea Memorandumului de înțelegere privind cooperarea în domeniul combaterii corupției prin intermediul Inițiativei Anticorupție Sud-Est-Europene

Considerațiuni generale

Inițiativa Regională Anticorupție a fost inițial constituită în februarie 2000 la Sarajevo ca Inițiativa Anticorupție a Pactului de Stabilitate (SPAI) în scopul redresării luptei împotriva corupției, una dintre cele mai dificile probleme în dezvoltarea țărilor Europei de Sud-Est.

Din 9 octombrie 2007, printr-o decizie a țărilor membre, aprobată la cea de-a 11-a Reuniune a Grupului de Coordonare la Podgorica, Muntenegru, Inițiativa Anticorupție a Pactului de Stabilitate (SPAI) a devenit Inițiativa Anticorupție Regională (RAI).

La data de 20 martie 2008 Parlamentul Republicii Moldova adoptă Legea nr. 59-XVI pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere între guvernele Republicii Albania, Bosniei și Herțegovinei, Republicii Bulgaria, Republicii Croația, Fostei Republici Iugoslave Macedonia, Republicii Muntenegru, Republicii Moldova, României și Republicii Serbia privind cooperarea în domeniul combaterii corupției prin intermediul Inițiativei Anticorupție Sud-est-europene.

Memorandumul reglementează asumarea responsabilității comune și asigurarea durabilității financiare a activităților Secretariatului RAI. Totodată, actul asigură consolidarea cooperării bilaterale și multilaterale și a schimbului de informații la nivel operațional între structurile anticorupție din Europa de Sud-Est, unul din obiectivele principale ale Memorandumului constând în promovarea coordonării activităților guvernamentale de combatere a corupției, optimizarea eforturilor și dialogul permanent cu comunitatea donatoare. Crearea Inițiativei Anticorupție a Pactului de Stabilitate (SPAI) a fost de a răspunde necesităților sporite într-un domeniu specific și anume lupta împotriva corupției, considerată ca un element crucial în contextul reintegrării țărilor Europei de Sud-Est în Europa unită.

În anul 2012 a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 301 din 21 mai 2012 cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Protocolului privind modificarea Memorandumului de înțelegere între guvernele Republicii Albania, Bosniei și Herțegovinei, Republicii Bulgaria, Republicii Croația, Fostei Republici Iugoslave Macedonia, Republicii Muntenegru, Republicii Moldova, României și Republicii Serbia privind cooperarea în domeniul combaterii corupției prin intermediul Inițiativei Anticorupție Sud-Est-Europene, semnat la Zagreb la 13 aprilie 2007.

La data de 04 iulie 2013 a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 486 cu privire la acordarea deplinei puteri domnului Vadim Cojocar, director adjunct al Centrului Național Anticorupție, pentru semnarea Protocolului privind modificarea Memorandumului de înțelegere privind cooperarea în domeniul combaterii corupției prin intermediul Inițiativei Anticorupție Sud-Est-Europene, semnat la Zagreb la 13 aprilie 2007.

În perioada 11-12 iulie 2013, la Zagreb, Croația, a avut loc forumul privind cooperarea regională anticorupție în Europa de Sud-Est, eveniment organizat de Inițiativa Regională Anticorupție (RAI) și Ministerul Justiției din Croația.

În cadrul acestuia s-a evidențiat rolul Inițiativei în asigurarea unei cooperări regionale pentru prevenirea și combaterea corupției, precum și importanța implementării reformelor inițiate.

S-a menționat că pe măsură ce sporesc eforturile depuse pentru a preveni și combate corupția, se remarcă tot mai mult necesitatea schimbului de informații și cele mai bune practici între agențiile specializate. Așadar, drept activitate prioritară pentru Inițiativa Regională Anticorupție a fost recomandată organizarea unor conferințe, seminare și activități twinning, cu invitarea reprezentanților agențiilor specializate din țările membre, precum și a experților altor organizații internaționale.

A fost recomandată actualizarea în continuare a Centrului de Resurse al RAI care reprezintă o sursă importantă de informație în ceea ce privește practicile altor state în domeniul prevenirii și combaterii corupției.

Activitățile ce au drept scop prevenirea și combaterea fenomenului corupției pot fi realizate cu succes implicând diferite organizații internaționale ce pot oferi asistența necesară. Astfel, a fost subliniat rolul Inițiativei Regionale Anticorupție în consolidarea relațiilor stabilite cu organizațiile partenere, precum și stabilirea unor noi parteneriate pentru a contribui la implementarea măsurilor anticorupție preconizate în țările membre RAI.

Principalul subiect de pe agenda evenimentului a fost semnarea, în cadrul unei ceremonii solemne la care au participat miniștrii de justiție și înalți reprezentanți ai țărilor membre RAI, Protocolului privind modificarea Memorandumului de înțelegere privind cooperarea în domeniul combaterii corupției prin intermediul Inițiativei Anticorupție Sud-Est-Europene.

Aspectul politic

Proiectul Protocolului privind modificarea Memorandumului de înțelegere privind cooperarea în domeniul combaterii corupției prin intermediul Inițiativei Anticorupție Sud-Est-Europene corespunde întru totul programului politic extern promovat de Republica Moldova.

Aspectul normativ

Prezentul Protocol corespunde prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, acordurilor bilaterale și multilaterale semnate de Republica Moldova.

Semnarea acestui Protocol nu contravine legislației naționale a Republicii Moldova, iar intrarea în vigoare a Protocolului prenotat pentru Republica Moldova nu implică adoptarea unor acte normative noi.

Ulterior ratificării, unele acte normative vor necesita a fi modificate din punct de vedere al denumirii utilizate a organizației internaționale. Spre exemplu, Hotărârea de Guvern nr. 454 din 24 martie 2008 cu privire la optimizarea participării organelor centrale de specialitate ale administrației publice, precum și a altor autorități administrative centrale la executarea angajamentelor asumate față de organizațiile internaționale operează cu termenul „Inițiativa Anticorupție a Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est (SPAI)”. Acest termen urmează a fi modificat cu termenul „Inițiativa Regională Anticorupție (RAI)”.

Aspectul organizatoric

Reieșind din conținutul Protocolului, scopul principal al acestuia este ajustarea unor noțiuni.

Astfel, termenul „Inițiativa Anticorupție a Pactului de Stabilitate” a fost substituit cu termenul „Inițiativa Regională Anticorupție”. La fel, termenul „Biroul regional de legătură a Secretariatului SPAI” s-a substituit cu termenul „Secretariatul Inițiativei Regionale Anticorupție”, iar termenul „Grupul de Conducere Regional” s-a substituit cu termenul „Grupul de Conducere al Inițiativei Regionale Anticorupție” (Grupul de Conducere RAI). În acest context, abrevierile „SPAI” și „SPAI-RSLO” au fost substituite cu abrevierile „RAI” și, respectiv, „Secretariatul RAI”.

Totodată, la art. 1 alin. (2) din Memorandum ultima propoziție a fost modificată după cum urmează „Grupul de Conducere RAI poate decide să invite alte țări să adere la Memorandum, inclusiv la amendamentele acestuia. El, la fel, poate decide să invite parteneri, alte țări și organizații în calitate de observatori la întrunirile și activitățile RAI”.

Protocolul mai prevede norme care se referă la intrarea în vigoare a acestuia (articolele 5-8 din Protocol).

Acestea sunt prevederile de bază care se propun a fi aprobate.

Sub aspect organizatoric, menționăm că aplicarea prevederilor Protocolului nu va necesita înființarea de structuri noi sau de a le modifica pe cele existente, nu va necesita asigurarea suplimentară cu resurse umane în cadrul instituțiilor de resort.

Aspectul financiar

Implementarea prezentului protocol nu va necesita alocarea de surse financiare noi.

Menționăm totuși faptul că Republica Moldova contribuie la finanțarea activităților Inițiativei Anticorupție Sud-Est-Europene, ca și celelalte state membre de altfel, cu achitarea cotizației de membru în sumă de 24.000 euro. Aceasta reiese din prevederile art. 2 din Memorandum care prevede că țările membre sunt de acord să contribuie anual cu o sumă minimă în mărime de 24.000 Euro pentru costurile operaționale și programatice ale SPAI, astfel asigurând durabilitatea financiară a Secretariatului.

Aceste mijloace sunt prevăzute și alocate din bugetul de stat.

Pentru a avea acoperire legală în vederea acordării acestor surse financiare din bugetul de stat, Hotărârea Guvernului nr. 454 din 24 martie 2008 cu privire la optimizarea participării organelor centrale de specialitate ale administrației publice, precum și a altor autorități administrative centrale la executarea angajamentelor asumate față de organizațiile internaționale conține în anexa 3 compartimentul a) organizațiile internaționale/regionale (inclusiv din cadrul CSI) la care achitarea contribuțiilor/datoriilor este asigurată de Ministerul Finanțelor din bugetul de stat. Astfel, la poziția 10¹ este inclusă Inițiativa Anticorupție a Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est SPAI, iar Centrul Național Anticorupție este autoritatea responsabilă pentru cooperare.

Menționăm faptul că cotizația anuală pe 2013 a fost deja achitată de către Republica Moldova.

Aspectul economic

Prezentul Acord va contribui la sporirea efectivă a colaborării dintre statele membre în domeniul combaterii corupției. Statele membre, cât și alte părți interesate s-au angajat să elaboreze și să implementeze planuri și acte juridice anticorupție, care să contribuie la diminuarea și curmarea fenomenului corupției.

Aspectul temporar

În ceea ce privește aspectul temporar al Memorandumului, menționăm că acesta, conform amendamentelor la Memorandum, va rămâne în vigoare pentru o perioadă nedeterminată de timp.

Totodată, se stipulează că Protocolul, aprobat de către Părțile Memorandumului în conformitate cu procedurile lor legale interne respective, va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare datei la care a treia Parte a notificat Statul Depozitar privind încheierea procedurilor interne necesare în acest scop. După intrarea în vigoare, Protocolul va intra în vigoare pentru alte țări semnatare în prima zi a lunii următoare datei la care acea țară a notificat Statul Depozitar privind încheierea procedurilor interne necesare în acest scop.

Reieșind din importanța consolidării eforturilor statelor Părți la tratat pe plan internațional și pe plan național în contracararea fenomenului corupției, Centrul Național Anticorupție, în calitate de organ specializat în prevenirea și combaterea corupției, consideră oportun ratificarea Protocolului respectiv.

Republica Moldova fiind parte la Memorandumul respectiv, prin acțiunile întreprinse contribuie la implicarea și participarea activă a țării noastre în procesul cooperării regionale în Europa de Sud-est în lupta împotriva corupției.

În acest context solicităm respectuos demararea procedurii de ratificare a tratatului respectiv în mod prioritar.

Director

Viorel CHETRARU